

BERNAT JOAN. Secretari de Política Lingüística

«Les llengües normalitzades són les que tenen estat propi»

Segons els resultats de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008, només el 35,6% dels catalans tenen com a llengua habitual el català. I ara el Tribunal Constitucional diu que el català no ha de ser «d'ús preferent» a l'administració ni als mitjans. En algun moment deixarà de ser necessari el Consorci per a la Normalització Lingüística?

—«De moment, no sembla que ho hagi de deixar de ser. Vull dir que la societat ha canviat molt des de l'any en què es va fundar el Consorci (i en farà vint-i-un): aleshores hom pensava que la tasca del CPNL havia de ser aconseguir que els monolingües que quedaven al país (castellano-parlants, en general) esdevinguessin bilingües (com ja som, també de manera general, els catalano-parlants). El segle XXI, emperò, ha canviat radicalment la perspectiva (i la prospectiva). Ara conviuen al nostre país persones de procedències—i de llengües—molt diverses. Avui hi ha a Catalunya més de dues-centes mil persones que parlen àrab o amazic, més de seixanta mil que parlen romanès, nombrosíssims parlants de wòlof, bamba-ra, urdú, tagal... Per tant, el Consorci resulta més necessari ara que en cap altra etapa de la nostra història recent. Estic convençut que la immigració constitueix ja un fet estructural per a Catalunya, i per al conjunt dels Països Catalans. O sigui que rebrem, de manera continuada, un flux de persones nouvingudes, que serà més o menys intens en funció de la conjuntura econòmica de cada moment, però que no s'aturarà. El CPNL, per tant, constitueix una eina imprescindible per aconseguir

Bernat Joan, fotografiat a Prada de Conflent.

que, efectivament, amb el temps, el català sigui la llengua pública comuna d'un país amb una extraordinària diversitat lingüística interna. Necessitam Consorci per dècades!»

—És lògic que el maltès, amb 300.000 parlants, tingui caràcter oficial a Europa i el català no?

—«És del tot lògic. A la Unió Europea les llengües esdevenen oficials perquè ho proposa algun estat membre. Andorra no és membre de la UE i Catalunya no hi és a través de cap estat propi. Endemés, el regne d'Espanya no ha reclamat a la UE la plena oficialitat del català (perquè els

Borbons no són com els Àustries, i no reconeixen la pròpia diversitat interna). Per tant, em costa veure com es podria fer perquè el català fos oficial, en aquestes condicions, a la UE. Lògicament, emperò, sí que és oficial el maltès, malgrat que té els mateixos parlants que catalano-parlants hi ha a Palma. Com no hauria de ser oficial, el maltès, si també ho és el gaèlic irlandès, que encara és parlat per molt més poca gent? Al cap i a la fi, l'oficialitat a Europa no té res a veure amb el nombre de parlants, ni amb el pes científic o cultural d'una llengua, sinó amb la dimensió política. Per-

què el català sigui oficial, o bé Europa ha de superar els estats i ser més potent que la suma d'aquests, o bé hem de tenir un estat no exclusiu que demani l'oficialitat del català (utopia pura), o hem de tenir estat propi. Ah! O hi ha d'entrar Andorra, fet que probablement ens solucionaria la qüestió a tots plegats.»

—El català no es podrà normalitzar sense estat propi?

—«Per pura inferència estadística, diria que no. La meua tesi doctoral *—Les normalitzacions reeixides—* tracta precisament sobre aquesta qüestió. Al cap i a la fi, les llengües plenament nor-

malitzades són aquelles que tenen estat propi (la immensa majoria dels casos), o amb l'estat a favor (uns pocs casos). Llengües com el txec, l'hongarès, el polonès o el noruec, el finès i l'islandès –en una primera tongada– o l'estonià, el lituà, el letó, l'eslovè o l'ucraïnès, més recentment, han arribat a la plena normalitat d'ús a partir de les independències de les respectives nacions. L'altra possibilitat és tenir un model lingüístic igualitari dins un estat plural (com a Suïssa, a Bèlgica o al Canadà). Franca-ment, per a la llengua catalana, em sembla una opció més realista optar per aconseguir un estat propi –i més factible– que no continuar lluitant per aconseguir una utopia tan improbable com que el regne d'Espanya es converteixi en un model lingüístic igualitari. No veig un exèrcit espanyol amb quatre llengües, ni unes institucions de l'Estat funcionant-hi, ni uns ciutadans, a les regions de parla espanyola, disposats a conèixer el català, el basc o el galleg com a part del propi patrimoni.»

–I mentre no tinguem estat propi, què passarà?

–«Que la plena normalitat d'ús de la llengua sigui pràcticament impossible sense tenir un estat propi no impedeix treu que hàgim de treballar per tal d'aconseguir-ne les màximes cotes, mentrestant. Vull dir que, sense aquesta consideració, la política lingüística no tendria cap mena de sentit. Per tant, hem de continuar treballant amb l'objectiu de millorar la situació de la llengua catalana, sense perdre de vista, emperò, l'horitzó dins el qual la plena normalitat d'ús serà possible.»